

Araştırma Makalesi / Research Article

Eğitimde Drama Araştırmaları:1975-2022

Drama Research in Education: 1975-2022

Meryem ÇELİK ¹

Geliş tarihi/Received date: 12.03.2022

Kabul tarihi/Accepted date: 18.05.2022

Öz

Bu araştırma ile Web of Science veri tabanında, eğitim alanında drama ile ilgili yayımlanmış makalelerin bibliyometrik analizini gerçekleştirmek amaçlanmıştır. Araştırmada, betimsel yöntemlerden tarama modeli kullanılmış ve bibliyometrik analiz tekniği uygulanmıştır. Araştırmada 1975-2022 yılları arasında yayımlanan 1.649 makale analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucuna göre; eğitim alanında drama ile ilgili yayımlanan makaleler 2007 yılı sonrasında, yıllarla birlikte artışlar olmuştur. Makalelerde en sık yayın yapılan dil İngilizce, İspanyolca ve Rusçadır. Londra Üniversitesi, Toronto Üniversitesi ve Warwick Üniversitesi en fazla makale yayımlayan araştırmacıların bulunduğu kurumlardır. "Ride The Journal of Applied Theatre and Performance", "Philological Class" ve "International Journal of Education and The Arts" en fazla eğitim alanında drama ile ilgili makalelerin olduğu dergilerdir. İngiltere, ABD ve Avustralya ise en çok makale üreten ülkelerdir. 2004 yılı sonrasında yayımlanan makalelerin atıf sayılarında, yıllara paralel şekilde artış görülmektedir. Yapılan makalelerde en çok kullanılan anahtar kelimeler ise "drama, yaratıcı drama ve süreçsel drama" kavramlarıdır. Bu araştırmanın eğitim alanında drama ile ilgili bilimsel çalışma yapmayı planlayanlar için bir perspektif sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Drama, web of science, bibliyometrik analiz, eğitim

Abstract

This research aimed to perform a bibliometric analysis of articles on drama included in the Web of Science database. In the research, a survey model which is one of the descriptive methods was used and bibliometric analysis techniques were applied. In the study, 1,649 articles published between 1975 and 2022 were analyzed. The analysis results showed that articles published on drama increased after 2007 in parallel with the next years. English, Spanish and Russian are the most frequently published languages in articles. The University of London, the University of Toronto and the University of Warwick are the institutions with the largest number of published researchers. "Ride The Journal of Applied Theatre and Performance", "Philological Class" and "International Journal of Education and The Arts" are the journals in the field of education with the most drama-related articles. The UK, USA and Australia are the countries that produce the largest number of articles. The number of citations of the articles published after 2004 has increased in parallel with the years. The most frequently used keywords in the articles are "drama, creative drama and process drama". It is thought that this research will provide a perspective for those who plan to do scientific work related to drama in the field of education.

Keywords: Drama, web of science, bibliometric analysis, education

1. GİRİŞ

Günümüzde teknoloji ve bilimde olan hızlı gelişim toplumda eğitimden beklentileri değiştirmektedir. Okulların, hem alan bilgisine sahip hem de farklı koşullarda çalışabilme, bilgi

¹ Sorumlu Yazar/Corresponding Author, Doç. Dr., Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı, mtancelik@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-5724-8109>

okuryazarlığı, kişilerarası ilişkiler ve iletişim becerilerine sahip bireyler yetiştirmesi beklenmektedir. Bunun paralelinde eğitimde öğretmen merkezli yöntemlerden ziyade öğrenenin aktif olduğu öğrenci merkezli yöntemler daha fazla kullanılmaya başlanmıştır. Bu yöntemlerden biri de dramadır. Eğitimde drama, eğitime giren canlı ve üretken bir sanat alanıdır (Xu & Tateo, 2020). Tarih boyunca, sanatın örgün eğitim içinde yer alması hakkında farklı görüşler ileri sürülmüştür. Platon, Devlet adlı eserinde sanatların okullarda yasaklanmasını istemiş, Augustine özellikle drama konusunda ona destek vermiştir. Comenius, okulu dünyanın bir mini tiyatrosu olarak görmüştür. Konfüçyüs ve takipçileri ise estetiği, öğrenmenin temel direklerinden biri olarak kabul etmişlerdir (O'Toole, 2021). Pedagojik bir yöntem olarak drama, eğitimde yirminci yüzyılın başlarında yaygınlaşmaya başlamıştır (Coleman & Luton, 2021). Eğitimde drama niteliğindeki uygulamaların öncüsü eğitimci Harriet-Finlay Johnson'dır. Finlay Johnson 1912 de "Öğretimin Dramatik Metodu" adlı kitabı yazmış ve öğrencilerine tarlalar, oyun alanları gibi farklı ortamlarda drama yöntemini uygulamıştır (Coleman & Luton, 2021. Dorothy Heathcote, 1970'lerde öğrencilere drama çalışmalarında gerçek yaşantılar sunma ve yaparak öğrenme üzerine durmuştur (Çelik, 2017).

Günümüzde drama, etkili ve demokratik öğrenme yollarını oluşturan katılımcı, diyalojik ve diyalektik niteliklere sahip (Villanueva Baselga, Marimon Garrido & González Burón, 2022) olmasından dolayı eğitimde yöntem olarak etkin bir şekilde kullanılmaktadır. Eğitimde dramatik etkinlikler ile öğrencilere bireysel ve grupça holistik olarak hem rasyonel hem de duygusal boyutların entegrasyonunu sağlayan uygulamalar ve keşifler olanağı sunulmaktadır. Bu etkinlikler ile öğrencilere kurgusal bir dünya inşa etmeye ve dramatik durumları birlikte yaratmaya yönelik uygulamalar oluşturarak öğrenmeyi bilgi düzeyinden daha üst düzey olan analiz, sentez düzeyine çıkarmayı kolaylaştırıcı bir süreç sağlanmaktadır. Bu süreçte öğrenciler, kendi gelişimleri için edinilmeleri gereken karmaşık konuları anlamada drama dünyasının içindeki ve dışındaki aktörlerin, izleyicilerin, oyun yazarlarının vb. farklı işlevlerini üstlenirler (Xu, Wang & Tateo 2021). Drama uygulamalarında öğrenciler bilgiyi somutlaştırır, kültürel olarak konumlandırır ve başkalarıyla etkileşim yoluyla yapılandırır (McNaughton, 2004). Drama uygulamalarında sanat temelli yaklaşımlar yoluyla, çok çeşitli bilgi, hayal gücü ve zekanın (duygusal, sosyal, kinestetik vb.) entegrasyonu ve mobilizasyonu desteklenebilmektedir (Villanueva Baselga vd., 2022).

Bu bilgiler ışığında eğitimde drama öğretmen liderliğinde belirlenen bir eğitim hedefine ulaşmak için bazı sanat tekniklerinin uygulanmasıyla öğrencilerin bireysel ya da grupla kendi deneyimlerinden yola çıkarak oyunsu süreçlerde canlandırma yapması olarak tanımlanabilir. Dramanın her yaşta ve yetenekten öğrenciler için faydaları, son 40 yılda yapılan bilimsel araştırmalarla ortaya konulmuştur (Adomat, 2012; Archila, 2017; Bidwell, 1990; Çelik, 2017; Fleming, Merrell & Tymms, 2004; Galda ve Liang, 2003; Hui & Lau, 2006; McMaster, 1998; McNaughton, 2004; Sextou, 2002; Veach & Gladding, 2007; Villanueva Baselga vd., 2022). Öğrencilerin holistik (bütüncül) olarak gelişimlerini desteklemede eğitim uygulamalarının geliştirilmesinde bilimsel araştırmalar rehber niteliğindedir. Bu araştırmalar özellikle eğitimde drama yöntemi kullanımının önemini kanıtlamada kritik öneme sahiptir.

Teknolojik gelişimin olumlu etkileri sayesinde, bilimsel araştırmalara daha kolay ulaşılmakta ve yeni analiz teknikleri geliştirilmektedir. Bu tekniklerden biri olan bibliyometri ile bilimsel araştırmalar belirli özelliklerine (yayın türleri, yayımlanan dil, ülkeler, yazar kurumları, yazar isimleri, anahtar kelimeler, atıflar vb.) göre analiz edilerek çeşitli bulgular elde edilmektedir. Bibliyometrik çalışmalar ile araştırmacılar ilgili alanda büyük değişikliklerin ne zaman meydana geldiğini (Skinner, 2016), zaman içinde paradigma kaymaları nedeniyle araştırma konularındaki değişimleri (Ritzhaupt, Stewart, Smith ve Barron, 2010), akademik yayınların kalitesini (Góngora Orjuela, 2010) vb. belirleyebilmektedirler. Bir çok araştırmacının

alanlarında bibliyometrik çalışmaların önemini fark ettiği ve yayımlarında bu tekniği kullanma sıklığını artırdığı literatür incelemesinde görülmektedir (Agbo, Sanusi, Oyelere & Suhonen 2021; Bitzenbauer, 2021; Ciriminna, Simakova, Pagliaro & Murzin, 2020; Draissi, Zhanyong, & Raguindin, 2022; García-Carreño, 2021; Hançerlioğulları, 2021; Hinojo Lucena, Aznar Díaz, Cáceres Reche & Romero Rodríguez, 2019; Parra-González & Segura-Robles, 2019; Gamage, Ayres & Behrend, 2022; Ramin, Pakravan, Habibi & Ghazavi, 2016; Rashid, Rehman, Ashiq & Khattak, 2021; Samul, 2020; Wu, 2018). Ancak eğitimde drama alanında yapılan çalışmaların bibliyometrik analizini ortaya koyan kapsamlı bir araştırmaya literatürde rastlanmamıştır. Eğitimde dramaya ilişkin dünya çapında yapılan bilimsel çalışmaların bibliyometrik analizinin yapılmasını araştırmacılara ve eğitimcilere bilimsel tartışmalar ve sorgulamalarda yol gösterici olacağı için önemli görülmekte, araştırma, bilgi ve uygulamanın ilerletilmesine katkı sunacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı Web of Science (WoS) veri tabanında 1975-2022 yılları arasında eğitim alanında drama ile ilgili yayınlanan makaleleri bibliyometrik analizini yapmaktır. Araştırmanın bu genel amacı doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır.

Eğitim alanında drama ile ilgili yapılan makalelerin

- Yıllara göre sayısal dağılımları nasıldır?
- Hazırlandıkları dillere göre dağılımları nasıldır?
- Yazarlarının çalıştığı kurumlara göre dağılımları nasıldır?
- Yayımlandığı kaynaklara göre dağılımları nasıldır?
- Yayımlandığı ülkelere göre dağılımları nasıldır?
- Yıllara göre atıf sayıları nedir?
- En sık kullanılan anahtar kelimeler nelerdir?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, betimsel yöntemlerden tarama modeli kullanılmıştır. Karasar (2005)'a göre: "Tarama modelleri, geçmişte ya da halen devam eden bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası olmadan incelenmeye çalışılır." Çalışmada eğitimde drama alanında yayımlanan makalelerin bibliyometrik göstergelerini inceleyip var olan durumunun belirlenmesi istenildiğinden dolayı bibliyometrik analiz tekniği uygulanmıştır. Bibliyometrik analiz, "bir literatür bütünüün bibliyografik özellikleri açısından nicel analizi" olarak görülmektedir (Hawkins, 2001). Bibliyometrik çalışmalar, araştırma makalelerini değerlendirmek ve büyüme eğilimleri hakkında bilgi sağlamak için son zamanlarda yaygın olarak uygulanmaktadır (Chuang, Chuang, Ho & Ho, 2011; Rahimi Koseoglu, Okumus, & Liu 2016).

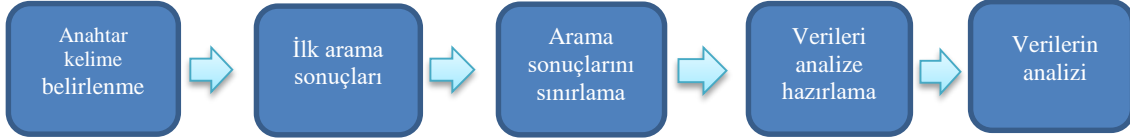
2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırmada, veri toplama aracı olarak WoS'da SSCI veri tabanı kullanılmıştır. WoS, 1960'ların başlarında atıf takibini ve analizini kolaylaştırmak amacıyla "Thomson Reuters Institute of Scientific Information" (ISI)'nın bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır (Adriaanse, & Rensleigh, 2011; Falagas, Pitsouni, Malietzis, & Pappas, 2008). WoS en eski atıf veri tabanı olduğundan, atıf verileri ve bibliyografik veriler için güçlü bir kapsama alanına sahiptir (Boyle & Sherman, 2006). WoS, 171 milyondan fazla veriyi içermektedir. Bu verilere Social Sciences Citation Index (SSCI), Science Citation Index Expanded (SCI Expanded), Emerging Sources Citation Index (ESCI), Book Citation Index- Social Sciences & Humanities (BKCI-SSH), Conference Proceedings Citation Index Science (CPCI-S), Arts and Humanities Citation Index

(A&HCI), Conference Proceedings Citation Index-Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH), Book Citation Index- Science (BKCI-S) ve Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) veri tabanlarından ulaşılabilmektedir. Bu açıdan WoS, bilimsel araştırmaları detaylı bir şekilde inceleme, araştırma ve sınıflandırma olanağı sağlayan oldukça önemli bir araçtır.

2.3. Veri Toplama Süreci

Bu araştırma yöntemi, beş adımlı metodu benimsemektedir (Tranfield, Denyer, & Smart, 2003; Setyaningsih, Indarti & Jie, 2018). Beş adımlı metod Şekil 1'deki gibidir.

Şekil 1. Bibliyometrik Analizde Beş Adım Metodu

Araştırmada ilk olarak “drama” anahtar kelimesi belirlenmiştir. İlk arama sonucunda 53.528 bilimsel çalışmaya ulaşılmıştır. Arama sonuçları Eğitim/egitim araştırmaları olarak sınırlandırılmış 2.315 veri elde edilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda yayın türü olarak “makale” tercih edilmiş ve veri tabanındaki belirlenen kriterlere uygun bütün makalelere ulaşabilmek amacıyla “tüm zaman aralığı” seçilmiştir. Tarama sonucunda makalelerin sayısı 1.649 olarak bulunmuştur. Verilerin analize hazır hale getirilmesi için kayıt altına alınmış ve bibliyometrik veri elde edilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada 1975’den 2022’e kadar olan dönemde drama ile ilgili olarak ulaşılan 1.649 makalenin veri dosyası bibliyometrik analiz tekniği kullanılarak çözümlenmesi için analize uygun hale getirilmiştir. Veriler, çalışmanın alt problemleri doğrultusunda kategorize edilerek grafikler oluşturulmuş, yüzde ve frekans değerleri hesaplanmış, WordArt çevrimiçi kelime bulutu yazılımı ile görsel olarak haritalandırılmış ve sosyal ağ analizi VOSviewer (Version 1.6.16) paket programı aracılığıyla görselleştirilmiştir.

2.5. Etik Kurul Onayı

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. “Eğitimde Drama Araştırmaları:1975-2022” başlıklı araştırmada veri toplama aracı olarak WoS veri tabanı üzerinden gerçekleştirilen tarama sonucunda belirlenen yayınların erişime açık verilerinden yararlanılmıştır. Açık erişim verileri kullanıldığından etik kurul izni gerektirmemektedir.

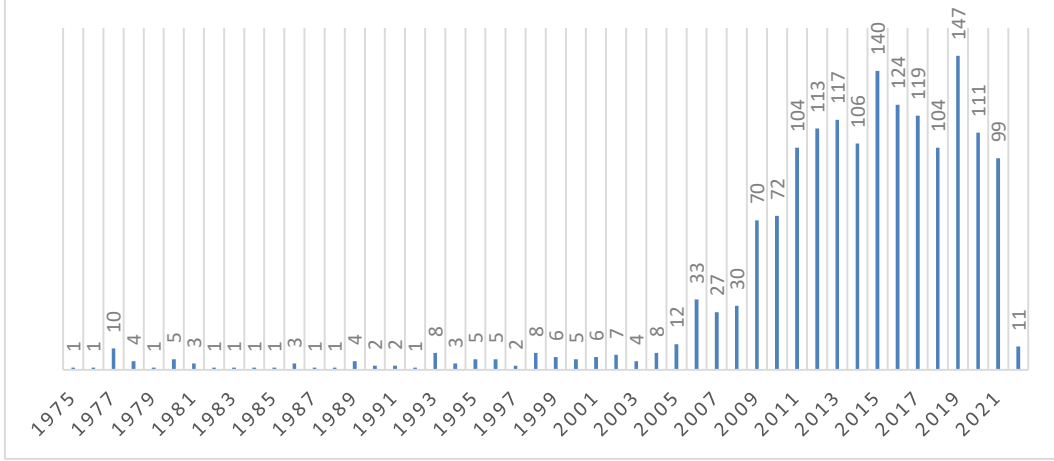
3. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde eğitim alanında drama ile ilgili yapılan makalelere ilişkin bulgular, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda sunulmuştur.

WoS’ta yayımlanan makalelerin yıl bazında dağılımı Grafik 1’de yer almaktadır. Grafik 1’de yer alan verilere göre eğitim alanında drama ile ilgili olarak en fazla makale yayımlanan yıllar 2019 (f=147) ve 2021 (f=22) olmuştur. Daha sonra sırasıyla 2019 (f=147), 2015 (f=140) ve 2016 (f=124) yılları gelmektedir.

Grafik bir bütün olarak değerlendirildiğinde 2022 yılı hariç 2007 yılı ve sonrasında eğitim alanında drama ile ilgili yayımlanan makalelerin ilerleyen yıllara paralel olarak artış gösterdiği

söylenbilir. Makale sayısının 2022 yılında düşük görülme sebebi ise araştırmanın 2022 yılı Mart ayında yapılması ile ilişkilidir.

Grafik 1. Eğitim alanında drama ile ilgili makalelerin yıllara göre sayısal dağılımı (WoS, Mart, 2022)

WoS'ta eğitim alanında drama ile ilgili yayımlanan makalelerin yayımlandıkları dillere göre dağılımı Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1. Eğitim alanında drama ile ilgili makalelerin yayımlandıkları dillere göre dağılımı (WoS, Mart, 2022)

Yayın Dili	f	%
İngilizce	1.489	90.3
İspanyol	47	2.85
Rusça	44	2.67
Türkçe	25	1.52
Portekizce	24	1.46
Fransızca	6	0.36
Bulgarca	5	0.30
Slovençe	2	0.12
Arapça	1	0.06
Çince	1	0.06
Hırvat	1	0.06
Almanca	1	0.06
Norveççe	1	0.06
Ukrayna	1	0.06
Galce	1	0.06

Tablo 1'de yer alan veriler incelendiğinde eğitim alanında drama ile ilgili olarak en çok makale yayımlanan dilin İngilizce (f=1.489) olduğu görülmektedir. İngilizce dilinde makalelerin diğer dillere nispeten bu kadar fazla olması, WoS veri tabanlarında indekslenen dergilerin yayım dili tercihlerinden dolayı olabilir.

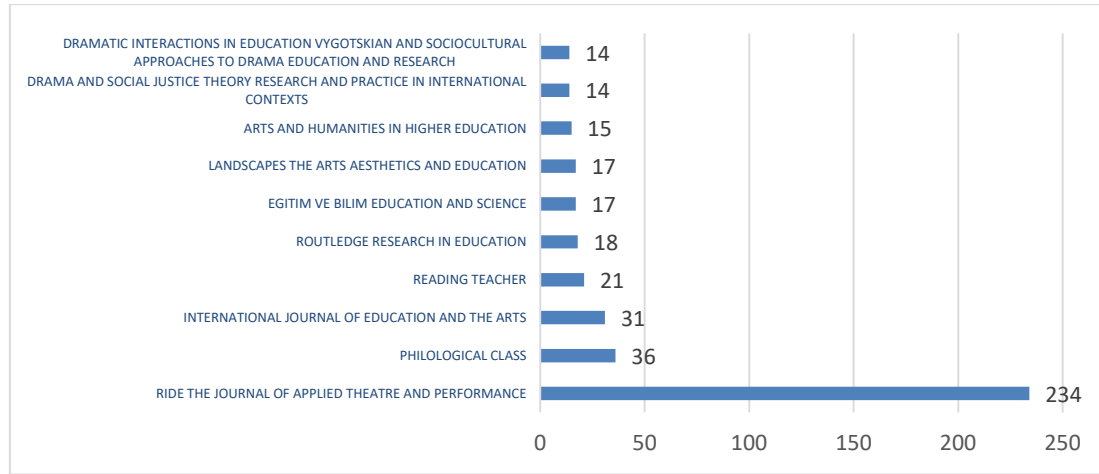
WoS'ta eğitim alanında drama ile ilgili yayımlanan makalelerin yazarlarının çalıştığı kurumlara göre dağılımı Tablo 2'de yer almaktadır. Kurum sayısının fazla (n=1.170) olmasından dolayı tabloda yayın sayısına göre ilk 10 kurum yer almıştır.

Tablo 2. Eğitim alanında drama ile ilgili makalelerin yazarların çalıştığı kurumlara göre dağılımı (WoS, Mart, 2022)

Kurumlar	f	%
Londra Üniversitesi	76	4.61
Toronto Üniversitesi	41	2.49
Warwick Üniversitesi	34	2.06
Griffith Üniversitesi	29	1.76
Üniversite Koleji Londra	25	1.52
Durham Üniversitesi	24	1.46
Üniversite Sağlık Ağı Toronto	24	1.46
Manchester Büyükşehir Üniversitesi	22	1.33
Sidney Üniversitesi	19	1,15
Brock Üniversitesi	17	1.03

Tablo 2’de yer alan veriler incelendiğinde eğitim alanında drama ile ilgili olarak makale yayımlayan yazarların çalıştığı ya da desteklendiği 1.170 kurumun başında Londra Üniversitesi (f=76), Toronto Üniversitesi (f=41) ve Warwick Üniversitesi (f=34) yer almaktadır.

WoS’ta eğitim alanında drama ile ilgili yayımlanan makalelerin yayımlandığı kaynaklara göre dağılımı Grafik 2’te yer almaktadır. Kaynak sayısının fazla (n=590) olmasından dolayı tabloda yayın sayısına göre ilk 10 kaynak yer almıştır.

Grafik 2. Eğitim alanında drama ile ilgili yapılan makalelerin yayımlandığı kaynaklar (WoS, Mart, 2022)

WoS’ta eğitim alanında drama ile ilgili yayımlanan makalelerin yayımlandığı ülkelere göre dağılımı Tablo 4’te yer almaktadır. Ülke sayısının fazla (n=88) olmasından dolayı tabloda makale yayım sayısına göre ilk 10 ülke yer almıştır.

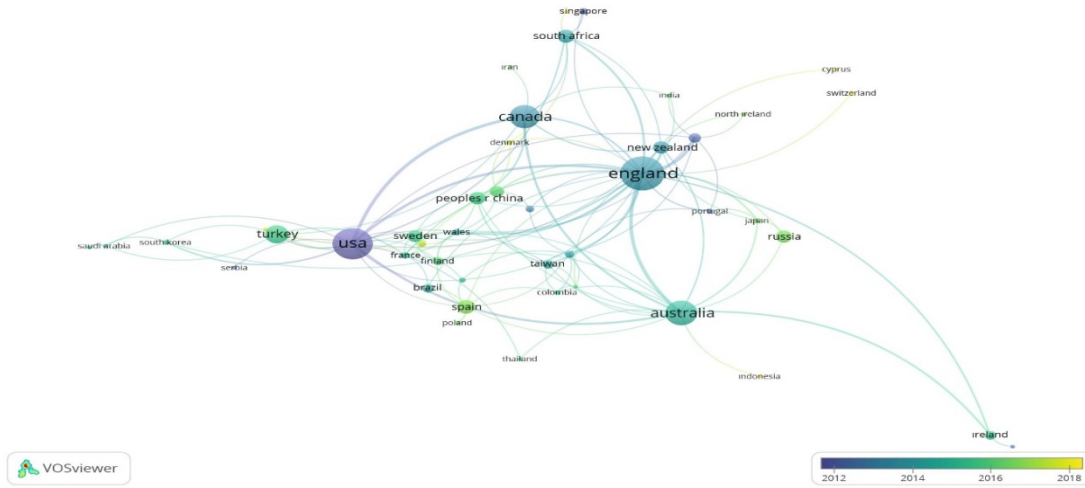
Tablo 3. Eğitim alanında drama ile ilgili yapılan makalelerin yayımlandığı ülkeler (WoS, Mart, 2022).

Ülke	f	%
İngiltere	336	20.38
ABD	307	18.62
Avustralya	186	11.28
Kanada	155	9.40
Türkiye	97	5.88

İspanya	53	3.21
Güney Afrika	49	2.97
Yeni Zelanda	46	2.79
Çin	43	2.61
Rusya	43	2.61

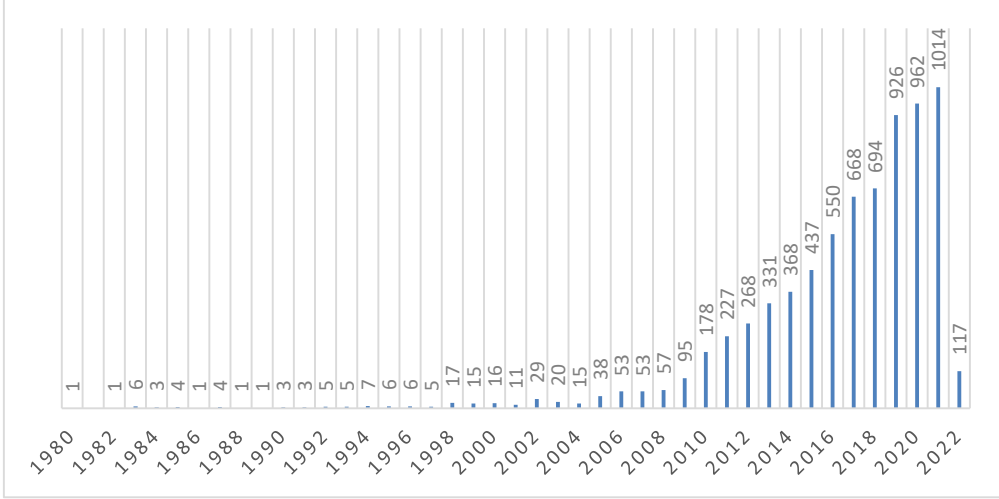
Tablo 3’te yer alan veriler incelendiğinde eğitim alanında drama ile ilgili olarak makale yayını yapılan ülkelerin başında İngiltere (f=336), ABD (f=307) ve Avustralya (f=186) geldiği görülmektedir.

Eğitim alanında drama ile ilgili yapılan makalelerin ortak yazarlık analizinde ülkeler/bölgeler arası iş birliği bulguları Şekil 2’de gösterilmiştir. Her bir analizdeki düğümler ülkeleri ve kurumları temsil ederken aralarındaki düğüm boyutları yayınlanan makaleleri, mesafe ve bağlantı çizgilerinin kalınlığı ise iş birliği derecesini yansıtmaktadır. Programda ülkelerden alıntılanan makale sayısı minimum 3, seçildiğinde 88 ülkenin 50’i eşik değerini karşılamaktadır. Bu ülkeler 10 kümeye ayrılmakta ve aralarında 119 bağlantı çizgisi bulunmaktadır. Ülkeler arası bağlantılı makale yayım sayısına göre İngiltere en yüksek (331) oranda makaleye sahiptir. İngiltere’yi ABD (282) ve Avustralya(173) takip etmektedir. Türkiye’nin 5. sırada yer alması araştırmaları yakından takip ettiği ile açıklanabilir.

Şekil 2. Eğitim alanında drama ile ilgili makalelerin ortak yazarlık analizinde ülke/bölge iş birlikleri (WoS, Mart, 2022)

WoS’ta eğitim alanında drama ile ilgili yayımlanan makalelerin yıllara göre atıf sayıları Grafik 3’te yer almaktadır. Grafik 4’te yer alan veriler incelendiğinde eğitim alanında drama ile ilgili yayımlanan makalelerin 1980 yılına kadar kayıtlı bir atıf bilgisi bulunmazken 1980 – 1997 yılları arasında atıfların düşük oranda seyrettiği, 2004 yılı sonrasında ise her geçen yıl atıf sayısının arttığı görülmektedir. Atıf sayısındaki bu artış eğitim alanında drama yönteminin eğitim, öğretim, çocukların öğrenmesi, gelişimi üzerindeki (olumlu) etkisinin fark edilmesi ve buna paralel olarak eğitim alanında drama ile ilgili yapılan makalelerin sayısının artmasıyla ilişkilendirilebilir.

Grafik 3. Eğitim alanında drama ile ilgili makalelerin yıllara göre atıf sayıları (WoS, Mart, 2022)

Eğitim alanında drama ile ilgili makalelerde kullanılan anahtar kelimelerin sıklığını belirten veriler aşağıdaki kelime bulutunda görselleştirilmiştir.

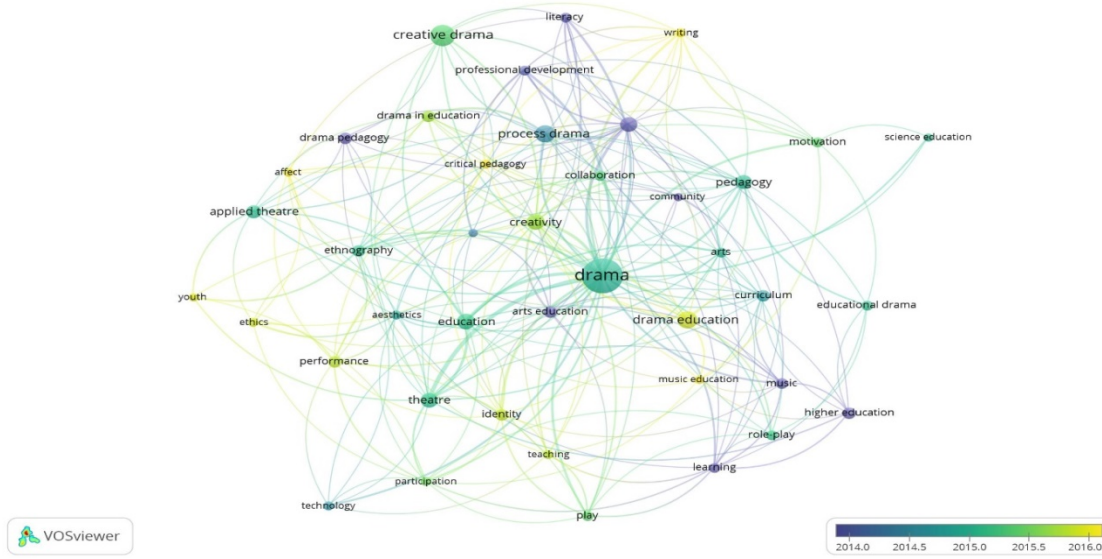

Şekil 3. Eğitim alanında drama ile ilgili makalelerde kullanılan anahtar kelimelerin sıklığı (WoS, Mart, 2022)

Şekil 3 incelendiğinde eğitim alanında drama ile ilgili yapılan makalelerde en çok drama, yaratıcı drama, süreçsel drama anahtar kelimelerinin daha sık kullanıldığı görülmektedir.

Eğitim alanında drama ile ilgili genel araştırma alanları ve bu alanlar arasındaki ilişkilerin sosyal ağ Şekil 4’te gösterilmiştir.

Şekil 4 incelendiğinde anahtar kelime ağı grafiğindeki kümelenme analizine göre eğitim alanında drama ile ilgili akademik yayınların 4 küme altında gruplandığı anlaşılmaktadır. Bu kümelerde yer alan anahtar kelimelerden en sık kullanılanlar ve bağlantı gücü (bg) en yüksek olanlar şu şekildedir; drama (f=165, bg=129), yaratıcı drama (f=60, bg=16), süreçsel drama (f=41, bg=25), drama eğitimi (f=39, bg=17), yaratıcılık (f=32, bg=41) şeklinde sıralanmaktadır.

Şekil 4. Anahtar kelimelerin sosyal ağ analizi (WoS, Mart, 2022)

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışmada, WoS veri tabanında, eğitim alanında drama ile ilgili yayımlanmış makalelerin yıl, yazar, dergi, ülke ve konu alanları belirlenmiş şekil, grafik ve tablo olarak görselleştirilerek bibliyometrik analizi yapılmıştır. Araştırma 1975-2022 yılları arasında yayımlanan 1.649 makaleyi içermektedir. Yayınların yıllara göre dağılımına bakıldığında 2007 yılı sonrasında, ilerleyen yıllara paralel bir şekilde arttığı söylenebilir. En fazla makalenin 2015 (140) ve 2019 (147) yıllarında yayımlandığı görülmektedir. En sık makale yapılan diller sırasıyla İngilizce, İspanyolca ve Rusçadır. Literatür incelendiğinde birçok çalışmada 2000li yıllardan sonra bilimsel yayımlarda bir artışın olduğu, çoğu yayımların dil tercihinin İngilizce olarak yaptığı görülmektedir. İngiltere, ABD ve Avustralya en çok akademik yayım üreten ülkelerdir. Literatürde birçok araştırmada en sık yayım yapılan dil İngilizce olduğu, İngiltere ve ABD'nin en fazla yayım sayısında sahip ülke olduğu görülmektedir. Literatür incelendiğinde bu sonuçları desteklemektedir. Parra-González & Segura-Robles (2019) da eğitimde oyunlaştırma ile ilgili WoS veri tabanında 2011-2017 yılları arasında yayımlanan 345 bilimsel yayımların (makale ve konferans bildirisi) scientometrik analizini yaptıkları çalışmada en yaygın kullanılan dil İngilizce olduğunu bulmuştur. García-Carreño (2021), 1981 ve 2020 yılları arasındaki eğitim alanında liderlik üzerine yayımlanan 321 makaleyi bibliyometrik analiz ile incelediği çalışmada en sık kullanılan yayım dilinin İngilizce olduğu, 2000li yıllardan sonra ilgili alanda makale yayım sayılarının arttığı, en üretken ülkelerin ABD ve İngiltere olduğunu bulmuştur. Deveci (2021) WoS veri tabanındaki makalelere dayanarak 1991 ve 2020 yılları arasında eğitim bağlamında girişimcilik eğitimi üzerine yapılan 352 makaleyi incelediği çalışmasında da İngiltere'nin en üretken ülke olduğu onu ABD'nin izlediğini ve 2000li yıllardan sonra ilgili alanda araştırmaların arttığı sonuçlarını bulmuştur. Bu sonuçlar paralelinde İngiltere ve ABD'nin eğitim alanında dramaya bilimsel bakış açısıyla bakan ülkeler olduğu söylenebilir.

Çalışmada, Londra Üniversitesi, Toronto Üniversitesi ve Warwick Üniversitesi en çok yayım yapan araştırmacıların yer aldığı kurumlar olarak bulunmuştur. "Ride The Journal of Applied Theatre and Performance", "Philological Class" ve "International Journal of Education and The Arts" en fazla eğitim alanında drama ile ilgili makalelerin olduğu dergilerdir. García-Carreño (2021), yaptığı çalışmada Aarhus Üniversitesi, Warwick Üniversitesi ve Birmingham Üniversitesinin eğitimde drama alanında en fazla makale üretken kurum olduğunu bulmuştur. Agbo vd., (2021) bilgisayar bilimleri eğitiminde sanal gerçekliğin uygulanması ile ilgili 2011-

2020 yılları arasında yayımlanan 971 bilimsel yayımların bibliometrik analizini yaptığı çalışmalarında Güney Kaliforniya Üniversitesi, Aalborg Üniversitesi ve Rennes Üniversitesinin en üretken üniversite olduğu sonucuna ulaşmışlardır. González-Zamar & Abad-Segura (2020), çalışmalarında yükseköğretimde sanat eğitiminde sanal gerçekliğin etkileri üzerine 1980-2019 yılları arasında yayımlanmış 1.296 makalenin analizini yapmışlar ve Madrid Complutense Üniversitesi, Vytautas Magnus Üniversitesi ve Granada Üniversitesinin en verimli kurumlar olduğu, “International Journal of Art and Design Education”, “British Journal of Education Tehenology” ve “Arts Education” dergilerinde ilgili alanla en fazla makale bulunduğu sonucuna ulaşmışlardır. Samul (2020), liderlik yayımlarının eğilimlerini incelediği çalışmasında 1923'ten 2019'a kadar olan dönemde WoS veri tabanındaki 12.235 akademik yayını analiz etmiş ve “Leadership Quarterly”, “Personnel Psychology” ve “Leadership” dergilerinde en fazla bilimsel yayımların olduğunu belirlenmiştir. Parra-González & Segura-Robles (2019) eğitimde oyunlaştırma ile ilgili yayınlarda Şu-te Üniversitesi, Ulusal Yunlin Bilim Teknoloji Üniversitesi ve Universidad Europea Valencia en verimli kurumlar, “Bulletin of the Technical Committee on Learning Technology”, “Computers & Education” ve “Eurasia Journal of Mathematics Science and Technology Education” en çok yayın olan dergi olduğunu belirlemiştir. Hinojo-Lucena vd.,(2019), açık üniversitelerle ilgili 1969-2018 döneminde yayınlanan 809 makalenin bibliyometrik analizini yaptıkları çalışmada, İngiltere Açık Üniversitesi, Sukhothai Thammathirat Açık Üniversitesi ve Avustralya Ulusal Üniversitesi en üretken kurumlar “British Journal of Educational Technology”, International Review of Research in Open and Distributed Learning” ve “Computers & Education” dergilerinde konuyla ilgili en fazla makale yayımlandığını bulmuşlardır. Bu durum bilimsel çalışmalarda belli alanlarda araştırma kabul eden dergilerde belirledikleri alanlarda yayımların fazla olmasının ile açıklanabilir.

Yapılan bilimsel yayımlarda uluslararası araştırma işbirliği önemli bir noktadır. VOSviewer, her ülke için yapılan yayımlarla orantılı olan güçlü bir ilişkiler ağı içermektedir (van Eck & Waltman, 2017). Çalışmada eğitim alanında drama ile ilgili makale yayımı açısından en büyük katkıyı sağlayan yazarların ülkelerini belirlemek için VOSviewer’da yapılan ağ analizi sonucunda 88 ülke 119 bağlantıdan (ülkeler arası ilişki) oluşan bir ağ elde edilmiştir. Ağ 10 kümeye bölünmüştür. Ülkeler eğitim alanında drama ile ilgili yaptıkları makale sayılarına göre incelendiğinde en verimli ülkelerin İngiltere, ABD ve Avusturalya olduğu ortaya çıkmıştır. . Bitzenbauer (2021), 2000 ve 2021 yılları arasında kuantum fiziği eğitimi ile ilgili yayımlanan 1.520 makalenin bibliyometrik analizini yaptığı çalışmada ABD ve İngiltere’nin diğer ülkelerden daha fazla yapılan uluslararası araştırmalarla işbirliğine en açık ülke olduğunu bulmuşlardır. Jiménez, Prieto & García (2019), eğitim teknolojisi ve yükseköğretimle ilgili WoS veri tabanlarında 1972-2018 yılları arasında yayımlanan 1.689 akademik çalışmanın bibliyometrik analizini yaptıkları araştırmalarında Amerika ve Brezilya’nın en güçlü bağlantıları olan ülkeler olduğunu bulmuşlardır. Ramírez, & Devesa, (2019) çalışmalarında 1978-2017 tarihleri arasında Scopus veri tabanında kayıtlı olan matematik eğitimi ile ilgili 5633 bilimsel yayımı analiz sonucunda en güçlü bağlantıları olan ülkeler ABD ve İngiltere’dir. Bu ülkelerin eğitim alanında drama ile ilgili çalışmalarda da bilimsel iletişimin kurulmasında önemli rol oynadıkları söylenebilir.

Bir diğer önemli nokta da yayınların etkisi ile ilgilidir. Bu, atıf yapılan kaynak sayısına göre değerlendirilebilir (Garfield, 1964). Yapılan analiz sonucunda 2004 yılı sonrasında yayımlanan makalelerin atıf sayılarında yıllara paralel bir artışın olduğu, en fazla atfın 2019-2021 yılları arasında olduğu görülmektedir. Yeşiltaş & Yılmaz (2021) eğitimde medya okuryazarlığı ile ilgili 1970-2021 yılları arasında yayımlanan 919 akademik yayımların bibliyometrik analizini yaptıkları çalışmada 2000 yılı sonrasında atıf sayılarının arttığı en fazla atfın 2019-2021 yılları arasında olduğu görülmektedir. Atıf sayılarındaki artış günümüzde teknolojinin hızlı gelişimi

ve etkin kullanımının artması sayesinde bilimsel yayımlara daha kolay ulaşılmışından dolayı olabilir.

Çalışmada, eğitim alanında drama ile ilgili yapılan makalelerde en çok kullanılan anahtar kelimelerin “drama”, “yaratıcı drama” ve “süreçsel drama” olduğu bulunmuştur. Saqr, Ng, Oyelere & Tedre (2021) hesaplamalı düşünme üzerine yapılan 2006-2019 yılları arasındaki 874 bilimsel çalışmanın bibliyometrik analizini yaptıkları çalışmada en sık kullanılan anahtar kelimelerin “programlama”, “eğitim” ve “oyun” olduğunu, García-Carreño (2021) ise “liderlik”, “insan”, “nitel araştırma” olduğunu belirlemişlerdir. Bu bulgular paralelinde bilimsel çalışmalarda araştırma konusu ile ilgili anahtar kelimelerin daha sık kullanıldığı söylenebilir.

Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

- Bu çalışmada yayın türü olarak makaleler incelenmiştir. İleriki çalışmalarda diğer yayım türleri de incelenebilir.
- Drama eğitimi ile ilgili bilimsel çalışma planlayan araştırmacılar bu çalışmada bulunan sonuçları doğrultusunda, uluslararası en verimli dergiler, kurumlar ve ülkeler ile işbirliğine gidebilirler.
- Bu çalışmada makale aramak için sadece WoS veri tabanı kullanılmıştır. Bu nedenle WoS veri tabanında indekslenmeyen dergi makaleleri bu çalışmaya dahil edilmemiştir. Gelecekteki araştırmalarda, araştırmacılar kendi ülkelerinin ulusal veri tabanlarındaki araştırmaları da inceleyebilirler.

Etik Beyan: Bu araştırmanın kavramsal çerçevesinin hazırlanmasında, verilerin toplanması, analizi ve yorumlanması aşamalarının tamamında etik kurallara uygun hareket edilmiştir. Karşılaşılabilecek tüm etik ihlallerde ANKAD Dergisi Yayın Kurulunun hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır. Tüm sorumluluk yazara aittir. Bu çalışmanın ANKAD Dergisi dışında herhangi bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim. Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir. “Eğitimde Drama Araştırmaları:1975-2022” başlıklı çalışmada veri toplama aracı olarak WoS veri tabanı üzerinden gerçekleştirilen tarama sonucunda belirlenen yayınların erişime açık verilerinden yararlanılmıştır. Açık erişim verileri kullanıldığından etik kurul izni gerektirmemektedir.

KAYNAKÇA

- Adomat, D.S. (2012). Drama’s potential for deepening young children’s understandings of stories. *Early Childhood Educ J* 40, 343–350. <https://doi.org/10.1007/s10643-012-0519-8>
- Adriaanse, L.S. & Rensleigh, C. (2011). Comparing web of science, scopus and google scholar from an environmental sciences perspective, *The South African Journal of Libraries and Information Science*, 77(2), 169-178.
- Agbo, F.J., Sanusi, I.T., Oyelere, S.S. & Suhonen, J. (2021). Application of virtual reality in computer science education: a systemic review based on bibliometric and content analysis methods. *Education Sciences*, 11(3) 142. <https://doi.org/10.3390/educsci11030142>
- Archila, P.A. (2017). Using drama to promote argumentation in science education. *Sci & Educ*, 26, 345–375. <https://doi.org/10.1007/s11191-017-9901-7>

- Bidwell, S. M. (1990). Using drama to increase motivation, comprehension, and fluency. *Journal of Reading*, 34(1), 38–41.
- Bitzenbauer, P. (2021). Quantum physics education research over the last two decades: A bibliometric analysis, *Education Sciences*, 11, 699. <https://doi.org/10.3390/educsci11110699>
- Chuang, K.Y., Chuang, Y.C., Ho, M. & Ho, Y.S. (2011). Bibliometric analysis of public health research in Africa: the overall trend and regional comparisons. *South African Journal of Science*, 107(5-6), 54-59.
- Ciriminna, R., Simakova, IL., Pagliaro, M. & Murzin, DYu. (2020). A scientometric analysis of catalysis research. *Journal of Scientometric Research*, 9(3), 335-343. doi:10.5530/jscires.9.3.41.BibTex
- Coleman, C. & Luton, J. (2021). Familiar ‘innovative’ spaces: ece, drama, physical education, and marae-based learning. *NZ J Educ Stud*, 56, 167–18. <https://doi.org/10.1007/s40841-021-00206-3>
- Çelik, M. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarının yaratıcı drama yöntemlerini kullanmaya yönelik özyeterliklerinin incelenmesi. *JRES*, 4(2), 124-134.
- Deveci, İ. (2022). Review of entrepreneurship education literature in educational contexts: bibliometric analysis, *Participatory Educational Research (PER)*, 9(1), 214-232 <http://dx.doi.org/10.17275/per.22.12.9.1>
- Draissi, Z., Zhanyong, Q. & Raguindin, P.Z.J. (2022). Knowledge mapping of skills mismatch phenomenon: a scientometric analysis. *Higher Education, Skills and Work-Based Learning*, 12(2), 271-293. <https://doi.org/10.1108/HESWBL-02-2021-0019>
- Falagas, M.E., Pitsouni, E.İ., Malietzis, G.A. & Georgios Pappas, G. (2008). comparison of pubmed, scopus, web of science, and google scholar: strengths and weaknesses. *The FASEB Journal*, 22(2), 338-342.
- Fleming, M., Merrell, C. & Timms, P. (2004). The impact of drama on pupils language, mathematics, and attitude in two primary schools? *Research in Drama Education*, 9(2), 177-96.
- Galda, L., & Liang, A. (2003). Literature as experience or looking for facts: Stance in the classroom. *Reading Research Quarterly*, 38(2), 268–275.
- Gamage, S.H.P.W., Ayres, J.R. & Behrend, M.B. (2022). A systematic review on trends in using Moodle for teaching and learning. *IJ STEM Ed*, 9(9), <https://doi.org/10.1186/s40594-021-00323-x>
- García-Carreño, I., V. (2021). Distributed Leadership: A Bibliometric Analysis Using Scopus Database (1981-2020). *The European Educational Researcher*, 2(6), 227-249. DOI: <https://doi.org/10.31757/euer.426>
- Garfield, E. (1964). Science citation index: a new dimension in indexing. *Science*, 144, 649-654. doi: 10.1126/science.144.3619.649
- González-Zamar, M.D. & Abad-Segura, E. (2020). Implications of virtual reality in arts education: Research analysis in the context of higher education, *Educ. Sci.* 10, 225. doi:10.3390/educsci10090225
- Góngora Orjuela, A. (2010). The importance of bibliometric studies. The orinoquia case. *ORINOQUIA*, 14(2), 121-122.

- Hançerlioğulları K.Ö. (2021). Havacılık ve uzay tıbbının bibliyometrik analizi, *Politeknik Dergisi*, 1(1) <https://doi.org/10.2339/politeknik.1015295>
- Hinojo Lucena, F. J., Aznar Díaz, I., Cáceres Reche, M. P., & Romero Rodríguez, J. M. (2019). A tour of open universities through literature: a bibliometric analysis. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 20(4). <https://doi.org/10.19173/irrodl.v20i3.4079>
- Hui, A. & Lau, S. (2006). Drama education: a touch of the creative mind and communicative expressive ability of elementary school children in Hong Kong. *Thinking Skills and Creativity*, 1(1), 34-40.
- Jiménez, C.R., Prieto, M.S. & García, S.A. (2019). Technology and higher education: a bibliometric analysis, *Education Science*, 9(169). doi:10.3390/educsci9030169
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- McMaster, J.C. (1998). “Doing” literature: Using drama to build literacy. *The Reading Teacher*, 51(7), 574–584.
- McNaughton, M.J. (2004). Educational drama in the teaching of education for sustainability. *Environmental Education Research*, 10(2), 139–155.
- O’Toole, J. (2021). The basic principles of a socially just arts curriculum, and the place of drama. *Aust. Educ. Res.* 48, 819–836. <https://doi.org/10.1007/s13384-021-00480-6>
- Parra-González, M.E. & Segura-Robles, A (2019). Scientific production about gamification in education: A Scientometric analysis, *Revista de Educación*, 386, 113-135, DOI 10.4438/1988-592X-RE-2019-386-429
- Ramin, S., Pakravan, M., Habibi, G. & Ghazavi, R. (2016) Scientometric analysis and mapping of 20 years of glaucoma research, *Int J Ophthalmol*, 9(9): 1329–1335. doi: [10.18240/ijo.2016.09.17](https://doi.org/10.18240/ijo.2016.09.17)
- Rahimi, R., Koseoglu, M. A., Okumus, F., & Liu, J (2016). Bibliometric studies in tourism. *Annals of Tourism Research*, 61(2016), 180-198.
- Ramírez, M.C. & Devesa, R.A.R. (2019). A scientometric look at mathematics education from Scopus scientometric look at mathematics education from Scopus database, *The Mathematics Enthusiast*, 16, 37-46.
- Rashid, S., Rehman, S.U., Ashiq, M. & Khattak, A.A. (2021). Scientometric analysis of forty-three years of research in social support in education (1977–2020). *Educ. Sci*, 11, 149. <https://doi.org/10.3390/educsci11040149>
- Ritzhaupt, A. D., Stewart, M., Smith, P., & Barron, A. E. (2010). An investigation of distance education in North American research literature using co-word analysis, *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 11(1), 37-60.
- Samul, J. (2020). The research topics of leadership: Bibliometric analysis from 1923 to 2019. *International Journal of Educational Leadership and Management*, 8(2), 116–143. <https://doi.org/10.17583/ijelm.2020.5036>
- Sagr, M., Ng, K., Oyelere, S.S. & Tedre, M. (2021). People, ideas, milestones: a scientometric study of computational thinking. *ACM Trans. Comput. Educ.* 21(3), <https://doi.org/10.1145/3445984>

- Setyaningsih, I., Indarti, N., & Jie, F. (2018). Bibliometric analysis of the term “green manufacturing”. *International Journal of Management Concepts and Philosophy*, 11(3), 315–339. <https://doi.org/10.1504/ijmcp.2018.093500>
- Sextou, P. (2002). Drama teacher training in Greece: a survey of attitudes of teachers towards drama teachers. *Journal of Education for Teaching*, 28(2), 123- 133.
- Skinner, J. (2016). Bibliometrics and social network analysis of doctoral research: *Research Trends In Distance Learning*." https://digitalrepository.unm.edu/oils_etds/32
- Tranfield, D., Denyer, D., & Smart, P. (2003). Towards a methodology for developing evidence-informed management knowledge by means of systematic review. *British Journal of Management*, 14(3), 207–222. <https://doi.org/10.1111/1467-8551.00375>
- van Eck, N.J., & Waltman, L. (2017). Citation-based clustering of publications using CitNetExplorer and VOSviewer. *Scientometrics*. 111(2), 1053-1070. doi: 10.1007/s11192-017-2300-7
- Veach, L.J. & Gladding, S.T. (2007). Using creative group techniques in high schools. *The Journal For Specialists in Group Work*, 32(1), 71-81.
- Villanueva Baselga, S., Marimon Garrido, O. & González Burón, H. (2022). Drama-based activities for stem education: encouraging scientific aspirations and debunking stereotypes in secondary school students in Spain and the UK. *Res Sci Educ*, 52, 173–190. <https://doi.org/10.1007/s11165-020-09939-5>
- Wu, J.F. (2018). A bibliometric analysis of picture book research between 1993 and 2015, *Reading Psychology*, 39(5), 413-441, <https://doi.org/10.1080/02702711.2018.1451419>
- Xu, S., & Tateo, L. (2020). Drama-in-education for understanding: an investigation from the perspective of cultural psychology of semiotic mediation. *Hu Arenas* (2020). <https://doi.org/10.1007/s42087-020-00157-z>
- Xu, S., Wang, J. & Tateo, L. (2021). Dramatizing living-in-the-world: affective generalization in drama-in-education workshop. *Integr. psych. behav.* <https://doi.org/10.1007/s12124-021-09625-9>
- Yeşiltaş, E. & Yılmaz, A. (2021). Eğitimde medya okuryazarlığı ile ilgili araştırmalara yönelik bibliyometrik bir analiz, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18, 4903-4929.